

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 8 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:

Stauber József.

Vasárnap, június 24.

Hogy dolgoznak ők.

A képviselőház pénzügyi bizottságának tegnapi üléséről szóló tudósítások megmutatták: hogyan dolgoznak ők, a nemzet új oszlopai. Az igazságügyminiszter törvényjavaslatot nyújtott be a bírák helyzetének rendezéséről. A bizottságok ülései nem nyilvánosak és a tudósításokat a kormány felhivatalos közlönyei szokták a lapok számára kiadni. Ezt a rendszert az új kormány is — noha nem akar taposott utakon járni — átvette elődjétől, azonban a gyakorlatot megkorrigálta és a valóságnak nem megfelelően informálta a közvéleményt.

Azt akarta elhíttetni a bírákkal és általában az egész országgal, mintha a pénzügyi bizottságban a munkapárt leszavazta volna a bírák szociális helyzetének rendezésére irányuló miniszteri előterjesztést.

Ma aztán lehullott a lepel a ravaszkodó mesterkedésről. Hegedüs Loránt a képviselőház mai ülésén leplezte ezt az új információs rendszert. Kijelentette: sem ő, sem a munkapárti képviselők nem foglaltak állást a bírák helyzetének rendezésére vonatkozó javaslattal szemben, elvileg helyeselték az igazságügyminiszter indítványát, azonban csupán annyit merészelték legalázatosabban megjegyezni, hogy ezt a kérdést jobban előkészítve kellett volna napirendre hozni. Ennyi volt a büne az előadónak és a munkapártnak és ezért mondták ki rá a reakció sötét bélyeges ítéletét. Ezért kellett a közvéleményt félrevezetni és az igazságot elferdítve úgy állítani be a kérdést, mintha a munkapárt leszavazta volna azt a javaslatot, amelyet elvileg maga is helyesel, de amelyet minden oldalról alaposan megvitatva szerepelt volna a fórum elé juttatni.

De ilyen szerénytelennek nem szabad most lenni, olyan sokat kívánni a kormánytól, hogy engedje kissé tanulmányozni ezt a fontos kérdést, — megbocsáthatlan bűn, amelyért fejjesztés jár az új rezsím patentihoz szabályai szerint. Őket nem szabad felülbírálni, ők nem tévedhetnek, ők csak örökértékű alkotásokkal ajándékozhatják meg az országot. Aki kételkedik ebben, azt leskalpoltatják a sajtójuk lándzsájával, mert arra számítanak, hogy a fejbőrétől megfosztott ember ha panaszkodik: — nevetségessé válik. Ezt nevezik ők demokratikus rendszernek és modern igazságszolgáltatás-

nak. Ugy gondolkoznak, hogy akié a hatalom, azé a sajtó, s akié a sajtó — azé az igazság, a törvény, a jog.

Vagyis: akkor minden jogot, törvényt és igazságot szabad elko-

Támadások az új kormány ellen.

*A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

(Az ülés.)

Szász Károly alelnök délelőtt háromnegyed tízkor nyitotta meg a Ház mai ülését. Az elnök bejelenti, hogy a miniszterelnök Pallavicini ögróf államtitkárt, az igazságügyminiszter Grecsák Károly államtitkárt, a belügyminiszter Palugyay Móríc államtitkárt bizta meg a netalán szükséges felvilágosítások megadásával s ezért az uraknak joguk van a képviselőház padjaiban helyet foglalni. A mai ülés tárgya az 1917—18-ik pénzügyi év első hat hónapjáról szóló

indemnitás általános tárgyalása.

Hegedüs Loránt, a pénzügyi bizottság előadója foglalja el ezután az előadói széket.

— A politikai fordulat dacára ugyanazokat az elveket képviseli, mint eddig — mondja. — A kormányt támogató pártok az indemnitást bizalmi kérdésnek tekintették és úgy szavazták meg, hogy bizalommal viseltetnek-e a kormány iránt, vagy sem. A munkapárt azt a nézetet képviseli, hogy az indemnitást az országnak szavazza meg, nem pedig a kormánynak. A pénzügyi bizottság tehát a javaslatot megszavazza, azonban nem hat hónapra, hanem csak négy hónapra. Négy hónapra először azért, mert a jelenlegi politikai helyzetet bizonytalannak tartja, másodsor pedig azért, mert ez Magyarországnak igen fontos pénzügyi érdeke.

Mindaddig ugyanis, a míg a többségi párt nem látja, hogy a kiadásokat miből fedezik, addig, a meddig nem kap felvilágosítást a kormánytól, hogy a szükséges kiadásokat, a hadikölcsön kamatait miből fedezi, négy hónapnál hosszabb időre nem szavazhatja meg az indemnitást. (Helyeslés a munkapártnál.) A pénzügyi bizottság javasolja, hogy a hadiárvek segélyét szavazza meg a Ház, ugyanígy ajánlja, hogy szavazza meg a Ház a 150 millió koronát az állami alkalmazottak ruhapótlékára és emeljék fel a családi pótlékot.

A mai lapok tudósításaival szemben kötelessége beszámolni arról, hogy a pénzügyi bizottság a bírói és ügyészi javadalmazás felemelését és a státus rendezését nem tagadta meg. A pénzügyi bizottság elismeri a bírák kiválóságát és kimondja, hogy a bírák és ügyészek anyagi helyzetének javítása ellen nincs kifogása. De kifogásolja azt, hogy a kormány csak az utolsó pillanatban, egy még le nem tárgyalt törvényjavaslattal lépett fel, tehát nem volt módja elfogadni ilyen későn est a törvényjavaslatot. Hangsúlyozom, hogy a javaslat szellemével egyetértek, de a formalitásokhoz ragaszkodnom kell. Bejelentem, hogy tizenöt év óta viselt előadói tisztemről lemondok. Ha a háboru véget ér, a láthatáron gigászi pénzügyi kérdések jelennek meg.

Akkor, a mikor a háboru véget ért, az államot terhelő összes követelések lecsapnak a magángazdaságra és az a kérdés, megbirjuk-e a terheket, megbirjuk-e a majdnem 18 milliárdra rugó hadikölcsön fedezését? Az én válaszom az, hogy nagy aszkézissal megbirjuk. Az első alapfeltétele ennek az, hogy nem szabad milliókat kidobni olyankor, a mikor kénytelenek vagyunk milliárdokat kiadni.

Az a párt, amely eddig többségben volt, nem azért nem nyitotta ki a markát, mert fu-

kar volt, hanem azért, mert a markában nem volt pénz. És Isten ments, hogy előálljon egy olyan helyzet, hogy a kormány a hadikölcsön kamatait, vagy a rokkantak járulékait ne tudja fedezni! Előfordulhat olyan béke, hogy hadikárpótlást nem fizetnek a népek és minden állam kénytelen lesz a maga terheit maga viselni. A hadikölcsön kamatait és a hadikölcsön egy részének a tőkét csak egyszerű hadikárpótlási díj alakjában róhatjuk le. Sokkal egyszerűbb megadóztatni a vagyont, mint a keresetet. (Élénk helyeslés a Ház minden oldalán.)

Beck Lajos: A bankokat adóztassák meg!
Hegedüs Loránt: Lehet, hogy ebben a véleményben sok hiba van. De a vagyont kell megadóztatni, még pedig a legkisebb vagyont is ki kell hagyni és kis progresszióval kell kiróni az adót a nagyobb vagyonokra. Egész Európa népe nagy lelkesedéssel fogadta a német császárné azon elhatározását, hogy a német valuta megjavítása céljából eladta és külföldön értékesítette az ékszerait. Ezt kell tenni nálunk is. Az ékszereket meg kell adóztatni, külföldön kell értékesíteni. Mert sokkal jobb, ha a népek meg van a kenyere, mintha a fényűzésnek meg vannak az ékszerai. (Taps a munkapárton.)

Az állam jutalmazza meg azokat, a kik nehéz időkben biztak benne, jutalmazza meg azokat, akik a hadikölcsönökre adtak és büntesse meg, a kik vagyonukat nem hadikölcsönbe fektették. Ilyen körülmények közt fordított állapot állhat be, mint a Napoleon utáni időkben. Akkor, aki az államra bizta pénzt, elveszítette, most ellenkezőleg annak a vagyonnak kell szilárdan maradni, a mely a hadikölcsönökben van.

Sokat foglalkoznak a valuta kérdésével. Allítja, hogy a külföldi nagy valuta-kölcsön felvétele másodrendű kérdés, legfőbb szempont a saját forrás kérdése. Ugyis alig lesz ország a háboru után, a mely a másiknak kölcsönöket adhatna. Mellékesnek tartja a sokszor hangoztatott átmeneti gazdaságot.

Lehetséges, hogy az államszociálizmus következik, lehetséges másrészt, hogy a sok központot annyira megutálta az ország, hogy éppen ellenkezője következik az államszociálizmusnak. Kéri a Házat, hogy a négyhónapos indemnitást fogadja el.

Esterházy Móríc gr. miniszterelnök.
Kéri, hogy a felhatalmazási törvényjavaslatot a kormány által megállapított szövegben és a pénzügyminiszter módosításával fogadják el. A mi azt illeti, hogy egységes pénzügyi program előterjesztése teljesen lehetetlen, ez a szempont épp úgy megvan a négyhónapos indemnitásnál, mint a hat hónaposnál.

Gratz Gusztáv pénzügyminiszter:
Nem nyithatja meg a vitát terjedelmes pénzügyi programmal. Az új kormány csak most foglalta el helyét és a komolyság rovására menne, ha ilyen rövid idő után nagyszabású pénzügyi reform-terveket mutatna be. A kormány pénzügyi politikájának alapelveit a

Megbízható értesülés szerint a kormány eltökélte, hogy élni fog a felségtől kapott jogával, melyet bemutató beszédében érintett, föloszlatja az országgyűlést és elrendeli az új választásokat. A választások előreláthatólag az ősz elején lesznek.

Esterházy Mária gróf miniszterelnöknek a horvát politikusokkal folytatott tanácskozásai teljesen tisztázták a helyzetet. A kormány megígérte, hogy mihelyt ideiglenes elhelyezkedése megszűnik és Zichy elkerül a horvát miniszterium éléről, a horvát miniszteri állást egy, a horvát-szerb koalícióhoz tartozó képviselő foglalja el, a ki több ízben felszólalt a magyar képviselőházban és magyarul jól tud. A horvát báni székbe Pejachevich Márk gróf kerül.

Tüzérségi tűz Volhyniában.

Budapest, június 23. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti harcok:

A hegyvidéki arcvonalon és Volhyniában az ellenséges tüzérségi tűz időnként feléledt. A Brzezanytól délre fekvő terület tartós lövetését ütegeink erőteljesen viszonzták.

Olasz és délkeleti hadszíntér:

Csekély harci tevékenység. A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Visszavert angol és francia támadások.

Berlin, június 23. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harcok:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsoportja:

A tüzérség tevékenységét a flandriai arcvonalon és Artoisban az eső a délutáni órákban is befolyásolta, később élénké vált a tengerpart közelében, Birschooktól Armentiersig és Bullecourt között. Amint a tegnapi éjjel folyamán, napfelkelte előtt ma is több helyen visszavertünk angol felderítő osztagokat.

A német trónörökös hadcsoportja:

Tegnap reggel tüzérségünk és aknavetőink rövid heves hatásos tüzelése után a Chemin des Dames-on, Filainetól délkeletre alsószász ezredek osztagai rohammal elfoglalták a franciák állásának egy részét, s az egy és fél kilométer szélességben és ötszáz méter mélységben meghódított árkokat három heves ellentámadással szemben megtartották. Az ellenség súlyos veszteséget szenvedett, mivel a menekülő védősereget zárótűzbe szorítottuk, háromszáz foglyot szállítottunk be. A franciák reggel a Cornilles hegytől nyugatra, este pedig Vauxailonnál támadást intéztek, de a nélkül, hogy eredményt értek volna el. Craontól keletre és a Maas két partján felderítő előretöréseinkkel foglyokat szállítottunk be.

Albrecht württembergi herceg vezértábornagy hadcsoportja:

Az arcvonal mentén csak szokásos harci tevékenység folyt. St.-Mihieltől

északra és a Moseltől keletre visszavertünk francia felderítő csapatokat.

Június 15-ike óta légi harcokban huszonhárom, védőtűzünkkel öt ellenséges repülőgépet, azonkívül négy kötött léggömböt lőttünk le.

Keleti harcok:

Tegnap fokozott tüztevékenység folyt különösen a Lemberg—tarnopoli vasut és a Dnyeszter között.

Macedóniai harcok:

A helyzet változatlan. — Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Hivatalnok kormány

Ausztriában.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Bécsből jelentik: A déli órákban az a hír terjedt el, hogy Scheider dr. a földművelésügyi miniszterium vezetőjét nevezte ki a király kormányelnökké.

Politikai körökben Scheider osztályfőnök kinevezését kedvezően fogadták. Nincs kétség az iránt, hogy egy párt sem fog az állami ügyek elintézésére akadályokat gördíteni és ezért legközelebb be is zárják az ülésszakot.

Nem bizonyos, hogy a delegációkat most tartják meg, valószínűbb, hogy szeptemberben vagy októberben.

Az új miniszterelnök ma este már be is mutatkozott a pártelnökök értekezletén és rövid programbeszédében kijelentette, hogy megbízása ideiglenes jelleggel bír, csak a feltétlen szükséges államszükségleteket, a delegáció választásáról és a mandátumok meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot akarja keresztül vinni.

Bécs. A csehek szövetségében Stransky képviselő bejelentette Georg báró Landwehr-miniszternek tegnap délután a mentelmi bizottságban a csehekről tett kijelentéseit. Stonek képviselőt a szövetség felhatalmazta arra, hogy szerezzék meg a minisztertől a beszéd szövegét és a bizonyítás anyagát, hogy a cseh szövetség megtehesse a további lépéseket. A csehek csodálkoznak azon hogy a kormány lemondása után a honvédelmi miniszter súlyos politikai természetű vádakkal hozakodik elő. A cseh szövetség óvást fog emelni minden olyan kísérlet ellen, amely a helyzetet megnehezíti.

Barabás Béla

az aradi főispánságról.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Aradon különféle kombinációk merültek fel az egyesített főispáni állás betöltésére vonatkozólag. Ezek között került forgalomba Barabás Béla neve is. Ezért az Aradi Közlöny budapesti munkatársa felkereste Barabás Bélát, hogy tőle nyerjen autentikus nyilatkozatot. Barabás Béla a következőket mondotta tudósítónknak:

— A főispáni méltóságok betöltése csak a legközelebbi időben fog megtörténni és pedig sürgősen csak akkor, ha az indemnitást csak négy hónapra szavaznak meg. Ez esetben még a jövő hét folyamán megfogják történni a főispáni kinevezések.

Ami az aradi főispánságot illeti, úgy érdeklődtek ez irányban nálam és én hajlandónak mutatkoztam a város és a vármegye törvényhatóságának együttes főispánságát elfogadni. Természetesen ragaszkodom ahhoz, hogy úgy, mint nagynevű elődeim, én is mind a két főispánságot megkapjam, mert elég erőt érzek magamban a nagyfontosságú hiva-

tás teljesítésére. Kijelentettem, hogy külön-külön nem vállalom az egyiket, vagy másikat.

Züllött a párisi sajtó.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Brüsszelből jelentik: A most Londonban megjelenő „Independance Belge” című lap párisi levelezője igen érdekes értesítéseket küld lapjának a párisi sajtóról.

— Igen nehéz most — írja — ebben a pillanatban sajtóügyeket nyilvánosan tárgyalni. Ez azonban nem akadályozhat meg abban, hogy ne adjak kifejezést ama szilárd meggyőződésemmek és ne mondjam ki azt a feltétlen igazságot, hogy a háború alatt a párisi sajtónak nagy tulnyomó része erkölcsi csődbe került. A párisi lapokat két osztályba lehet sorozni: vannak hírlapok, amelyek a közönséget informálják és vannak pártlapok. A háború kitörése óta, tehát 1914. augusztus óta már nincsenek érdekes hírek a párisi lapokban, kivéve a hivatalos hártéri jelentéseket, sőt még a politikai cikkek is áldozatául estek az ugynevezett „treuga dei”-nek. Egynéhány lap már az utóbbi időben megkísérelte, hogy áttörje a korlátokat, mert a lap olvasói kezdtek furán viselkedni és egész nyíltan kifejezést adtak ama véleményüknek, hogy nem hisznek már lapjaik hazugságainak. A cenzura azonban vétőt mondott és ezért egyáltalában nem lehet csodálkozni azon, hogy a párisi lapok már nem érdekesek. Majdnem valamennyi lap egyforma és kétségbeejtően banális.

— Vannak párisi újságírók, akik érzik ezt a méltatlan helyzetet. És igen gyakran beszélnek egymás között, hogy ebből a lehetetlen helyzetből valahogy ki kellene vergődni, de arra a kérdésre, hogy milyen módon, senkisé tudott felelni. Legutóbb Lacotte volt képviselő egy röpiratot adott ki, amelyben megállapította, hogy a párisi lap, amely naponta ötvezer példányban jelenik meg, az nem élhet, mert annak legalább kétszázötvenezer korona évi deficitje van. Felveti azt a kérdést, hogy a lapkiadók honnan veszik ezt a fedezetet. Hosszu okoskodás után oda lyukad ki, hogy ez a probléma olyan kényes, hogy ő nem mer hozzányulni a megoldáshoz, legjobban szeretné, ha más adná meg a feleletet. A háború három éve alatt Párisban az ember nem olvasott valami lényeges tudósítást, vagy eredeti okoskodást, vagy szabad kritikát. Ezekről a külföldi lapoknak kellett gondoskodniuk és ezért az intelligens közönség csak ezeknek hisz. Ami a párisi lapokat illeti, mondja a röpirat írója, meg kell állapítani, hogy reménytelen és csődszerű semmi előtt állanak.

— Ez a vélemény — írja a Belga lap tudósítója — sokkal többet takar, mint amennyit kimond. Meg kell azonban állapítani azt is, hogy Ribóth miniszterelnök ur, mikor elfoglalta hivatalát, kijelentette, hogy a párisi sajtó ezentúl több szabadságot fog élvezni és megengedik nekik az ellenséges napi jelentések közlését, azonban ez ideig a miniszterelnök a szavát nem váltotta be. A párisiak ezeket a jelentéseket a genfi és a lausanni lapokból olvassák. És egyetlen párisi lapnak sem szabad akár egy sort is azokból átvenni, hácsak nem tud úgy egy-egy részt felhasználni, hogy annak éle Németország ellen irányuljon. A belga sajtó is nyögi a franciák vaskezeit és ha valamelyik megkísérli, hogy szabadabban nyilatkozzék, akkor ki van téve annak, hogy a lapot hosszabb időre egyszerűen betiltják.

Minden egyes jegyzés gyorsítja a békét.

Egy aradi urinó a magyar csererokkantak között. Részlet egy érdekes levélből.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Egy aradi urinó jelenleg a svájci határmentén fekvő ausztriai Feldkirchenben tartózkodik és végignézte a magyar és osztrák csererokkantak könyekig megható fogadtatását, amelyről a következő levélben számolt be aradi rokonainak:

...Láttam egy rokkantcsereit, ezt amíg élek, nem felejtsem el. Egy jeles író tolla kellene ide, hogy a látottakat és az átértetteket hűen megörökítse. Mily izgatottak voltak szegény katonáink, mint sirtak, midőn először — a rég nem látott — haza földjére léptek. Zokogtak az izgatottságtól, zokogtak a büszkeségtől és az örömtől, látva azt a nagy megbeesülést, a mely a fényes fogadtatásból feléjük áradt.

A vonat, mely Svájcban át hozta őket, fel volt gazdagon virágozva. Az állomáson tisztai küldöttség, katonazene és nagyszámu közönség várta az érkezőket. A ki birt, gyalog ment be a városba, a többiek autókban és kocsikban, folyton éljenző emberek sorfala között.

Egy nagy teremben, remekül feldiszitve 350 teríték várta a hősöket, kiknek szeméből a boldogság, a büszkeség és a hála fénye sugárzott. Királyoknak szebben nem terítenek! Az összes asztalokon nagy ezüst és kristály üveg-vázákban alpesi rózsák és a kertek összes virágai... A falakon magyar, német, osztrák, török és bolgár lobogók és minden teríték mellett egy kis — babérkoszorú... Nagyszerű ebédet találtak fel; a mi finom, jó és izletes, azt mind idehordták a honleányok és a nemes versenyben, mely megindult, egyik sem maradt el. A legizletesebb ételeken kívül kaptak sör, bort, kávé, szivart, cigarettát, képeslapokat stb. stb.

Beszédek hangzottak el német és magyar nyelven és a midőn felzendültek a magyar himnus átjatos, szívbemarkoló hangjai, — százötven rokkant magyar katona sirva borult egymásra...

El jelenetnél szem nem maradt szárazon, sirtam én is, én talán a legjobban, hiszen én voltam az egyetlen magyar nő a nagy társaságban.

Le nem irhatom, mily boldogok voltak a szegény fiúk, hogy volt kivel magyarul beszélniük és én is — minden izgatottságom mellett — boldog voltam, hogy, szegény hős katonáinkhoz — kik közül 30 hónap előtt Szerbiában jutottak fogságba — édes anyanyelvükön én szólhattam elsőül:

Midőn az állomásra visszamentek, kis zászlókat és virágokat adtak nekik a gyermekek és amidőn a vonat a pályaudvarról ismét kirobogott, csupa ragyogó arc mosolygott felénk, lengtek a kis zászlók, döngött az „éljen” meg a „hoch” és valami bánatos magyar dal szállt föl a légbe, szövegét tisztán ki nem vehettem, de volt benne „egy barna kis lány...” Szegény barna kis lány, de fogsz te majd sírni, ha meglátod csonka katonádat...

SPORT.

+ Tisztek football mérkőzése. Ma délután egynegyed hat órakor tartja meg az aradi 33. gy. e. tiszti csapata azt a football mérkőzést, a melyet a publikum olyan nagy érdeklődéssel vár. A tiszti vezetőség mindent elkövet, hogy a mérkőzés érdekes és szép legyen, ezért a legjobbjait állítja a Mac.-al szemben. A Mac. csapatjába találjuk Simon volt magyar válogatott, valamint Boronkay, Onody, Auer, számos híres fővárosi játékosokat, a tisztek csapatjában pedig Szendrő volt válogatott, Borszéki

Danczig, Russu, Koosis, Bartók AAK. Guttviliig MTK. s még több jónemű játékosokat, kik már nem egy ízben szereztek hírnevet és dicsőséget régi egyesületüknek. Katonazene 4 órakor kezdődik. Tribün. Buffet.

Kerenszkynek már utódot keresnek.

— (Saját tudósítók telefonjelentése. —

Koppenhága. Kerenszky betegsége ismét súlyosbodott. A miniszter tudvalevőleg gyógyíthatatlan vese-tuberkulózisban szenved, a mely ágyba kényszeríti. Állapota, annyira komoly, hogy már utódját keresik. Egyesek Alexejev tábornokot kívánják, de ehhez a katonának és munkások tanácsa nem fogja beleegyezését adni.

Berlin. Az Acht Uhr Blatt jelenti az orosz határról: Ukrajnának Oroszországtól való különválása ma már befejezett ténynek tekinthető. Katonai jellegű ügyekre vonatkozólag az egész országra nemrég megalakult a Centralna Ukrajna Rata és e szervezet teljesen céltudatosan dolgozik azon, hogy az állam teljes szuverenitását kiegészítse.

Pétervárr. Anarchisták hatalmukba kerítették Durnovo tábornok villáját, Pétervárnak Vyborg nevű különvárosában. Csapatok vonultak ki, amelyek figyelmeztették az anarchistákat, hogy vonuljanak el, különben fegyvert fognak használni. A villa köré nagy tömeg gyűlt, amely védelmébe vette az anarchistákat.

Hága. A Morning Post legutóbbi száma közli: A washingtoni kormány komolyan számításba vette a háboru ellenzőinek forrongását. A föllázadás lehetőségére el vannak készülve, a mozgalom máris rendkívül elfajult. A kormány nem csak a gyanús háboru elleneseket vette őrizetbe az egész ország területén, hanem a newyorki rendőrség azt is szükségesnek tartotta, hogy a városban tartózkodó szocialistákat szigorúan megfigyeltesse.

Entente veszteségek szárazon és vizen.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Buvárhajóink május havában 869000 brutto-regisztertonna hajótért súlyesztettek el, amely majdnem kizárólag teherszállító hajókból állott. Ezeknek pedig a teherbírásuk szolgálhat alapul úgy, hogy bizvást el lehet mondani, hogy a buvárhajók május havában körülbelül 550000 netto-regiszter tonnát súlyesztettek el. Miután gabonát, gyapjút, szenet véve alapul, egy tonna ezer kilogrammal terhelhető meg, a hajók egész teherbírása pedig ennek kétszerese, az 550000 tonna tulajdonképen egy millió egy-százezer tonna elsúlyesztésének felelhet meg, métertonnában számítva.

Németország vasutai a legutóbbi statisztika szerint, — amely 1914-ben készült, — 700.000 teherkocsival rendelkeztek, ami 10 egész, 2 tized millió tonna teher súlynak felel meg. Tehát ennyi teherkocsi az elsúlyesztett hajók rakományának tiszteresét tudná elszállítani. Miután egy teherkocsi 15 tonnának van szánya, — 70.000 teherkocsit veszített az entente májusban.

Bécs. Megbízható hír szerint az olaszok a Hétközség fensikjén még be nem fejezett harcban 40—50.000 embert veszítettek. — Ezzel szemben egyetlen eredményük az a minimális tény, hogy egy kilométer szélességű állást száz lépés mélységben el tudtak érni.

Az „ARADI KÖZLÖNY”

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohánytözsdeben.

Otver koronás buza ár.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Budapestről telefonátja tudósítók: A termés lefoglalásáról szóló rendeletet, amely csak a napokban jelent meg, a legközelebbi napokban követni fogja az a kormányrendelet, amely a gabona árakat állapítja meg. A közlelmezési hivatal már részleteiben is elkészítette ennek tervezetét és azt a miniszterelnök elé terjesztette. A gabona árakról szóló rendelet eddig azért késett, mert be akarták várni az egész országból beérkező termés jelentéseket. Ezek részben már be is érkeztek és így megtörténhetett a gabona árak megállapítása.

A beérkezett termés jelentések nem egészen kielégítőek. A jelentések szerint az őszi vetés csak közepes és a tavaszi gabonavetés pedig gyöngé. Az Országos Közlelmezési Hivatal kidolgozta a gabona árának maximálásával kapcsolatos rendelkezéseket is, és kimondja a javaslat, hogy az új ár a búzánál, amelynél két százaléknál nagyobb idegen keverék nincs és hektoliterenkint 76 kilogrammos fajsúlyu egészséges, rostált búzára vonatkozik. A rozsnál az új ár két százaléknál nem több keveréket tartalmazó hektoliterenkint 71 kilogrammos minőségű, az árpánál 64, a zabnál és a kölesnél súly minőségre való tekintet nélkül intézkednek az új árak.

A kibocsájtandó kormányrendelet az 1917. évi termésből eredő rozsa, kétszeres, árpa, zab és köles árát országreszenként és minőségenkint állapította meg és e célból az ország területét csoportokba osztotta fel. Az ország tizkerületében a buza maximális ára országreszenként és a minőségnek megfelelően 50—46—44 korona lesz.

Az országos közlelmezési Hivatal arra, kéri a kormányt, hogy a központok működését egységes irányítás és állandó ellenőrzés alá helyezze, és ezt a szervezetet mőelőbb léptesse életbe. Az Országos Közlelmezési Hivatal erre vonatkozólag tervezetet dolgozott ki, amely elmondja, hogy a központok új gazdasági rendszert vezettek be, amely ellentétben van a háboru előtt fennállott rendszerrel és ez az ellentét közte és az érdekeltek közt folytonosan, nagyon sok esetben minden igaz, komoly ok és alap nélkül való összeütközésre ad alkalmat. Az új rendszer korlátozta a fogyasztó és termelő rendelkezési szabadságát és a közvetítő kereskedelem érvényesülését, tehát csökkentette a kereseti lehetőségeket, de nem akadályozza meg az áruuzsorát. Kiemeli a tervezet azt is, hogy e szervezet a háboru követő első időkben is főtartandó, de csak a legfontosabb nyersanyagok és szükségleti cikkek tekintetében.

IRODALOM ES MŰVESZET.

* A Nyugat folyóirat június 16-i száma a következő változatos tartalommal jelent meg: Ady Endre: A fajtám sorsa. (Vers.) Móricz Zsigmond: A fálya. (Regény IV.) Gellért Oszkár: Szelidség. (Vers.) Török Gyula: Kis-szobrok. Pilisi Lajos: A vörösmalom. (Párbeszéd.) A politika mögöl: Ignotus: Miért nem Andrassy? — Gellért Oszkár: Észrevételek: „Kinek kell az általános szavazatjog? — A görög trónfosztás és a hadicélok revíziója. Nádas Sándor: Egy elmebetegről, aki 41 évig volt szanatóriumban. (Novella.) Móricz Miklós: Magyarország népesedése a háboru után. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Vilmos császár-ut 51. szám. Előfizetési ára: Egy évre 28 korona, félévre 14 korona, egyes szám ára 1 korona 40 fillér. Mutatványszámot kívánatra díjtalanul küld a kiadóhivatal.

Vázsonyi Vilmos igazságügyminiszterhez.

Nyílt levél a bírák sérelméről.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

II.

A polgári perrendtartással életbeléptetett ügyviteli szabályok 10. §-a járásbíróságokra vonatkozólag a törvényszékeknél már korábban rendszeresített irodaigazgató jogköréhez hasonlóan pénzkézeli tisztviselőt szervezett, és pedig egy kezelő tisztviselőt, akit a táblai elnök a bíróság gazdasági, számviteli és pénzkézeli ügyeinek ellátásával bízhat meg. Ennek a helyes rendelkezésnek az indoka kétségkívül az volt, hogy a bírák, akiknek hivatása a törvények alkalmazása az élet hullámverése által irányított jogoknak minden fejlődéseit követő studiuma, vagyis a gyakorlat irányította tudomány, minél mélyebb, intenzívebb és tökéletesebb művelése, a kezelési munkák taposó malomból felszabadíttassanak. Bár ez a rendelkezés a pénzkézeli tisztviselőt is a járásbíróság vezetőjének, éppen úgy, mint az irodaigazgatót a törvényszéki elnök ellenőrzése alá helyezi, mégis, mivel a munkálatot a maga aláírásával és a saját felelőssége alatt végzi, igen sok és hivatásához, tudományos missziójához nem méltó, apró-cseprő rubrikázó munkától és a felügyeleti hatósági kiállhatatlankodásoktól szabadul fel a bíró. Ez a rendelet-szakasz, a 42.100/1914. I. M. sz. 10. §-a, még ma sem lépett életbe. A késedelem okát fiskális érvekkel nem lehet magyarázni, mert az állás külön díjazással nem jár, arra alkalmas személy hiányával sem, mert minden bíróságnál vannak megbízható öregebb, e célra való kezelők; a háború előidézte személyzethiány sem ürügy, mert a gazdasági és számviteli kezelési munka, ha azt kizárólag egy ember végzi is, megengedi minden, akár kis, akár nagy járásbírósnál, hogy a pénzkézeli tisztviselő egyéb kezelési munkával is foglalkozzék. A késedelem okát mi abban sejtjük, hogy némely ugynevezett adminisztratív tehetségnek nevezett törvényszéki és táblai elnökök kezelési ügyekben való megszerzett jártasságukkal törekednek a jogélet nagy, nehéz és tudást és tanulmányt igénylő terepümon való fogyatékosaitakarni és a kezelési ismeretekben való hiányt törekszenek az alájuk rendelt és talán ily teendőkre kevesebb hajlammal és képességgel rendelkező bírák feje felett ostorként stuhogtatni. Így történik aztán, hogy a bíróságok egész kezelési munkájáért is

a teljes felelősség a törvényszéki elnök, illetve a járásbíróság vezetőjének vállaira hárul

és a hivatalvizsgálatok egész lefolyása alatt az a kijelentés variálódik, hogy csak az lehet jó bíró, aki jó kezelő is.

Az élet és a modern tudomány friss szellemétől átjárt Vázsonyi Vilmoshoz és a bírói kar régi büszkeségehez, Gresek Károlyhoz fordulunk, hogy deklarálják végre intézkedéseikben, hogy ennek a kijelentésnek csaknem az ellenkezője fedje a valóságot. Hogy a kezeléssel járó rubrikázó pontosság és peanancia nem lehet egy bírói képesség értékmérője, hogy brutális igazságtalanság a kezelő által vezetett főlajstrom néhány külső vagy technikai hiányosságából a járásbíró vezetőképeségére, sőt egész existenciájára kiható következtetéseket vonni látni, hogy brutális képtelenség bírótól követelni meg, hogy a büntetéspénzek nyilvántartási, vagy penznaplóját, a büntető költségszámadásokat és egyéb naplókat maga végezze és bírói kvalitását és alkalmasságát vonni kétségbe, vagy legalább becsütni le, ha

ezek rubrikáiba valami hiba, vagy tévedés csuszott be.

Az új igazságügyminisztertől várjuk tehát a kezelői munkának és felelősségnek a speciális bírói munkától való szétválasztását is evégből a bíróságok vezetőinek a kezelési munka minden terhe és ódiama alól való mentesítését. Rendeleti megállapítását annak, hogy a bíróságok vezetői, úgy a törvényszéki elnökök felelőssége arra szorítottasék adminisztratív téren, hogy a feldolgozára váró munkaanyag pontosan, hátralékmentesen, az alaki jogszabályok pontos megtartásával intéztessenek el. Bírói személyek működésének kritikája tehát, hogy

a bírói függetlenség

a maga felemelő teljességében megovassék, csak arra terjedhet ki, hogy rendelkezik-e a bíró megfelelő jogi képességgel teendői ellátására, helyesen alkalmazza-e az alaki jogszabályokat, munkáját a peranyag gondos és alapos tanulmányozása és a felajánlott bizonyítékok gondos összegyűjtése alapján végzi. Referádái tömör, de világos stílusban vannak-e megfogalmazva, kidolgozza-e jogászilag határozatait, tanúsít-e a bíró megfelelő szorgalmat és állásához méltó társadalmi és erkölcsi viselkedést. A felekkel való érintkezésben tanúsít-e előzékenységet, udvariasságot és lelkiismeretességet, ne legyen azonban jogosult a felügyeleti hatóság azt a kérdést bolygatni, amit az új ügyviteli szabályok életbeléptetése óta különösen tapasztaljuk, hogy az ítélő bíró jó kezelő-e.

Ezzel az óhajjal kapcsolatosan meg kell változnia a felügyeleti vizsgálatok rendszerének is. Eddig a kir. táblák és törvényszékek nagy részében fiatal beosztott táblai vagy törvényszéki jegyzők közül egy kiválasztott, az ugynevezett elnöki jegyző, azt az időt, amelyet bírói nevelésére az egyes ügycsoportokban való tárgyaló és ítélkező jártasság megszerzésére kellett volna fordítania, kezelési studiumokba merült, hogy a kir. törvényszéki elnöknek a felügyeleti vizsgálatok alkalmával, de benn a székhelyen is segédkezzen. Ezek az ambiciózus fiatal urak, akik

az elnökök ugynevezett bizalmi köréhez tartoznak

és könnyelven az elnöki titkár nevét viselik gyakran esztendőnkön keresztül alig végeznek érdemleges jogászai munkát, csak az irodaigazgató mellett onják az adminisztratív rendeletek apró-cseprő gazdasági, számviteli és kezelési rendelkezések és a bíróságokhoz intézett meghagyások és kérelmeket. Ezek a fiatal urak, hogy érdemeiket szerezzék, igazi virtuózatvá válnak a kákan-csepnőt keresésnek és az évi hivatalvizsgálatra diktatori arakifejezései vonulnak, névleg mint jegyzőkönyvvezetők, tényleg pedig mint a táblai, illetve törvényszéki elnökök csaknem hasznavegye, sőt sok helyütt az elnök helyett a vizsgálat teljesítését tulajdonképpen maga eszközlő tényezők, akik egész szigorral kérik számon a VIII., VII., sőt VI. rangosztályú bírókól a hátralékot és turkálják fel az akiták, bírájak a bírák működését és ha ez ellen valaki tiltakozni merészalna, a jegyzet-rovat „összeleírhetetlen természetű” egész karriert megoló gloszája fenyegeti.

Éltékintve, hogy a kihuzott jegyző graszszálása a bírák méltóságát és önértékét mélyen sértő abuzus e méltó hasznavegye költségpazarlás is, mert a megvizsgált bíróságok kezelő, vagy fogalmazó személyzetében mindig

akad a jegyzőkönyvvezetésre alkalmas személy és így a központból hozott jegyzőkönyvvezető napi- és fuvardija indokolatlanul terheli a kincstárt.

Ha azonban a kezelési és bírói munka általunk javasolt szeparációja megvalósulna, úgy a felügyeleti vizsgálat is akkép lenna eszköz-lendő, hogy a kezelők munkáját a kir. ítélőtábla, illetve kir. törvényszéki elnök ellenőrzése alatt egy magasabb állású kezelő (segédhivatali irodaigazgató) irodaigazgató főtiszt fogantositana. A bírák munkáját pedig a kir. tábla, illetve a járásbírákat a kir. törvényszék elnöke, jogászai szempontok alapul vételével, mérlegelésével a fogalmazó személyzet szorgalmának és egyéb fontos minősítő kellékeinek, vizsgálatától.

Ily módon a hivatalvizsgálat komolyabb, szakszerűbb, előkelőbb és igazságosabb lenne.

A rendszer félszűrségének dzsungeljéből egyelőre ezeket szakítva ki, a demokratikus kir. igazságügyminisztereknek, akik friss dogmákkal vértézve, friss és lelkes bírákra számítanak, ezeket ajánljuk megvalósításra. A cé-lunk az, hogy a közjogilag biztosított bírói függetlenség ne csak törvényben foglaltasék, hanem az tényleg büszke, önértékes, nem reszkető, megfélemlített és kapkodó bírói karnak legyen legdrágább palladiuma.

Egy aradi bíró.

Megalakult Aradon a választójogi blokk.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi alkotmánypárt, a függetlenségi és 48-as párt és a szociáldemokrata-párt egybe-hívtására ma tartotta meg az aradi választójogi blokk alakuló ülését a Millennium különtermében. Az ülés este 6 órára volt kitűzve. Az ülést Schuster Odón dr. ügyvéd, az aradi szociáldemokrata-pártnak titkára nyitotta meg hosszabb beszédben, amellyel vázolta az új alakulás fontos céljait és azt a szükségyszerűséget, amely létrehozta. Az egybe hívők nevében üdvözölte a megjelenteket és indítványozta, hogy a mai ülés elnökévé a függetlenségi és 48-as párt, a liberális és radikális eszmék kipróbált régi harcosát, Nagy Sándor dr.-t válasszák meg.

Schuster dr. indítványát lelkes éljenzés és taps fogadta, jelezve azt a nagybecsület és szeretetet, amellyel Nagy Sándor dr. személye és kiváló egyénisége iránt mindenki viseltetik. Folytonos ünneplés közepette vette át Nagy Sándor dr. az elnöklést és elmondotta, hogy köszönettel tesz eleget a megbízásnak. Csatlakozva Schuster Odón dr. szavaihoz, kijelenté, hogy ez az alakulás bár most jött létre, nem most veszi fel a küzdelmet, hanem csak a siker és a biztos megvalósulás jegyében folytatja a becsületos választójogért, mert szinte elképzelhetetlen, hogy kulturállamban produktív munkát végző milliók kilegyenek zárva a közügyek intézéséből. Az elszánt ellenfél nemcsak hatalmát akarja most visszazerezni, hanem népszerű palástot öltve magára a nemzeti szupremácia veszélyét hozza fel fegyverül az általános választójogi jog ellen. Ez a sokak meggyőzésére sajnos igen alkalmas ellenérv természetesen nem állhat meg, mert az egyenlőség és szabadság egy államot sem veszélyeztethet. Ezután üdvözli Schuster Odón dr.-t, aki mint a szociáldemokrata-pártnak és a magyarországi szociálistizmusnak értékes és puritán tagja máris garanciát nyújt arra, hogy az aradi választójogi blokk eredményes, produktív munkát fog végezni. Félkéri Schuster dr.-t propositiói megtételére.

Schuster Ödön dr.: Az első főladat, a sajtotban ismertetni a megalakulást, annak céljait, programját és munkásságát állandóan a legteljesebb nyilvánosság ellenőrzése alatt tartani. Másodszor gyűjtőveket kell kibocsátani a taggyűjtésre. Harmadszor indítványozza Aradon egy monste gyűlés egybehívását, miután Vörös László dr.-től, Budapestről ma a következő táviratot kapta: „Károlyi, Szende kilátásba helyezték jövetelüket. Vörös.” Negyedszer azt indítványozza Schuster dr., hogy az aradi választójogi blokk állandóan tartson üléseket, meghatározandó időpontban. Ötödször indítványozza a tisztikar megválasztását, hatodszor pedig egy állandó helyiség kibérelését.

Varjassy Lajos dr.: Azok nevében, akik nem tartoznak semmiféle politikai párthoz, nyíltan kimondja, az aradi Összetartás szabadkőműves páholy nevében jöttek el ide, tisztán azért, hogy a legnagyobb lelkesedéssel fölajánlják a választójogi blokknak az Összetartás páholy minden készségét és erejét. (Hosszas éljenzés és taps.)

Keller Bence Marta-gyári mérnök a Marta-gyári tisztviselők szakszervezeti alapon álló egyesülésének, mint annak vezetője, fölajánlja a blokk céljaira minden agitációs erejét.

Halász Jenő: Az első teendő a taggyűjtés. Indítványozza, hogy a mai megalakuló ülésen csak erre vonatkozólag mondjanak ki konkrét határozatot. Az indítványt elfogadják.

Schütz Henrik dr.: Miután köztudomásu, hogy csak egészen szűk iméző-bizottság képes permanens lenni, indítványozza egy hetes bizottság megválasztását. (Leikes éljenzés és taps.)

Az alakuló ülés ezután nagy és egyhangu lelkesedés közepette a hetes bizottság tagjaivá Nagy Sándor dr. elnöklele alatt Schuster Ödön dr.-t, Faragó Rezsőt, Zima Tibort, Steigerwald Lajost és Schütz Henrik dr.-t választották meg. Ezzel Nagy Sándor dr. a választójogot éltetve bezárta a blokk megalakuló ülését.

A miniszterelnök a magyar nemzethez!

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Esterházy miniszterelnök a következő lelkes felhívással fordul a nagyközönséghez: Befejezéshez közeledik gazdasági erőfeszítésünk hatodik erőpróbája, az a néma küzdelem, melyet a fronton küzdő vitéz katonáinkkal párhuzamosan viv öntudatos elszántsággal a fronton belül élő és dolgozó polgárság. Az ezernyi vékony érből és patakából hatalmas folyóvá dagadó pénzáradat elemi erővel hullámoz az országból határaink felé, hogy segítsen kivédeni és visszavetni az ellenséges tőke által elpusztításunkra talpra állított milliós hadak dühtől elvakult folytonos támadását. Az ellenséget az őt eddig ért kudarcok nem tudták józanabb belátásra bírni. Nem akarja belátni a véres hekatomba hiábavalóságát, meddőségét, s nem veszi tekintetbe a mesterséges erővel ellenünk uszított szövetséges népeknek a béke után való, s mindinkább erősödő vágyakozását. Mi szétnézve határainkon, a bizakodó reménység megnyugvásával szívünkben kell, hogy továbbra is kitartsunk, s minden tettünket, gondolatunkat az a nem lanckadó akarat kell hogy irányítsa, mikép a hadikölesönben megnyilvánuló gazdasági erőfeszítésünk nem a háboru nyujtására irányul, de létünk, hazánk és családi tűzhelyünk megvédésére. A nyugalmas, szilárdan megalapozott munkás béke felé törtet gondolatunk, amikor felszólítjuk az ország lakosságát, hogy a hatodik magyar hadikölesön jegyzésének még hátralévő utolsó napjait kihasználva, tetőzze be a lendületes akciót a hadikölesönnek minden előzőjét tulszárnyaló sikerével. A hadikölesönre való jegyzés nem annyira hazafias áldozatkészség, mint köteletség, melynek vagyoni erejéhez mért teljesítését a nemzet nagytól és kicsitől egyaránt elvárja. Budapest, 1917. június 22-én. Esterházy Mór gróf m. kir. miniszterelnök.

A mostani hadikölesön felett egyetlen felhő borongott: az aratás. Ennek a munkája, gondja és költsége mindig annyira igénybe szokta

venni a magyar embert és az érdeklődést ugy leköti a maga számára, hogy komolyan lehetett tartani még a hadikölesön iránt meggyökeresedett rokonszenv és bizalom ellanyhulásától is. Örömmel látjuk a jelentéseknél, hogy ez a felhő is eloszlott. Szó sincs ellanyhulásról. Ellenkezőleg hiába kopogtat ajtónkon az aratás, a lendület a hadikölesön aláírásban, egyre emelkedik.

Kétségtelen, hogy ebbe a jelenségbe belejátszik s a hadikölesön javára dönt a minden próbákon diadalmaszkodott hazafias érzület, mely háborus céljainkban egyesíteni tudta az egész nemzetet s a háborus válság mostani tetőpontján át van hatva a tudattól, hogy aminő magatartást a nemzet most tanusít s ahogyan a hadikölesönben az ehhez fűződő nagy érdekeinkről gondoskodik, a sorsunk és jövőnk is egészen aszerint dől el. Azonban a legodaadóbb áldozatkészségnek is korlátokat állít a pénz s ha ennek az előteremtése erőfeszítésbe kerülne, bizony meglátszanék, ez a hadikölesönön. Ennek a napról-napra gyarapodó sikere nyilvánvalóan bizonyítja, hogy bővebben van pénzünk, mint máskor bármikor, mert amíg annak idején az aratás költségei miatt ilyenkor telezsuffoltuk a bankok előszobáit, most nemcsak ezek az előszobák üresek és a takarékok alacsony kamat mellett is duzzadnak a betétektől, nemcsak az aratás százmilliókat kitevő költsége várja készenlétben a munkások százezreit, hanem minden előzőnél több jut a hatodik hadikölesönre is.

Annál, hogy ilyen bőségesen van pénz, még jobban annak örülünk, hogy a bőség nem szédítette meg az embereket, nem vitte könnyelmű költsékezésbe, hanem takarékoskodik mindenki, amint azt egyformán hirdetik a betéti kamat alacsonyossága és különösen a hadikölesönre történő tömeges jegyzések. Ez a gazdasági megjózanodás egyrészt ellátja háborus céljaink megvalósításának minden szükségletét, másrészt a tőkegyűjtés által olyan milliárdokra menő tartalékokat halmoz föl, mely a békére való átmenet óriási feladataihoz megnyugtató alapul fog szolgálni. Egyik ok épügy, mint a másik arra ösztönöz, hogy a háborus forgalom kivételes pénztörődését hasznosítsuk továbbra is az eddigi nyomon, a hadikölesön gyarapítására, amely Magyarországnak ellenségei fölött való győzelmét és ujjaszületését egyaránt biztosítja.

Az Aradi Ipar- és népbanknál a következő

hadikölesön jegyzések történtek: Dr Herzog Henrik Csaba 2.000, — Berbekucz György 1.000, — Grjecs György 500, — Luxemburger György dr. Csaba 3.000, — Ökrös Sándor Vésztő 500, — Nagy Lajos Csaba 500, — Paizs János Csaba 600, — Buck Mór Szarvas 10.000, — Pollák Mór Csaba 4.000, — Szabó Péter Csaba 4.000, — Kaufmann Dezső Csaba 4.000, — Salmann Aurél Csaba 1.000, — Rác Jenő Csaba 5.000, — Grozeszku Tibor és Sándor Battonya 4.000, — Márton Alexa Lajos Battonya 2.000, — Brüll Dávidné Ujkigyós 4.000, — Brüll Jakabné Ujkigyós 6.000, — itj. Donka János 2.000, — Donka József 2.000, — Donka János és neje Ujkigyós 4.000, — Csatlós Agnes Ujkigyós 2.000, — Brüll Samu Csaba 4.000, — Cz. Kiss Antal és István Ujkigyós 4.000, — Csik Lajos és neje Ujkigyós 5.000, — Brauna Béla Ujkigyós 5.000, — Hoffmann Ervin Ottó Csaba 10.000, — Atlasz Jakab Csaba 5.000, — Krizsán János Csaba 5.000, — Deutsch Iván Csaba 1.000, — Gavrancsics Csedomér 500, — Hindl Lőrinc 1.000, — Elek Gyula Csaba 2.000, — Maurer Ödön Csaba 1.000, — Kolbai Lajos 1.000, — Wiener Zsigmond és Frigyes 3.000, — Lázár Pál 2.000, — Vieskó János Csaba 3.000, — Iványi Márton Csaba 4.000, — Lehoczky János 2.000, — 102. gyalogezred egyévi önkéntesei 35.000, — Locsakay Pál 2.000, — Arbeiter Sammel Káder, Csaba 129.500, — 102. gyalogezred 1. pótszázad Csaba 72.000, — 2-ik pótszázad 71.500, — 3-ik pótszázad 43.000, — 4-ik pótszázad 59.500, — Lipták Galó Pál Csaba 100.000, — itj. Lipták Galó János Csaba 100.000, — Luptovics Jenő Csaba 10.000 korona. Eddigi jegyzések: 2.020.250 korona.

TORVÉNYKEZÉS.

Sikkasztásért elítélt aradi honvéd.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Érdekes ügyet tárgyalt a szegedi honvéd hadbíróóság. Strengár Demján Száva az aradi szocialista párttitkár volt a vádlott, aki ez idő szerint a 2. honvéd gyalogezredben teljesít katonai szolgálatot.

Még 1914. telén történt, hogy Strengár, aki a galíciai harcokban vett részt, megbetegedett s kórházba utalták. Mielőtt a harctérről elment volna, felhívta bajtársait, hogy ha pénzt akarnak hozzátartozóiknak küldeni, akkor adják át neki. Így adták át neki a következő összegeket: Bacilla János őrmester 1000 koronát, Karácsonyi Demeter 50 koronát, Tarkó Ferenc őrvezető 20 koronát, Vlász Tivadar népfelkelő 60 koronát, Kurticsán József honvéd 30 koronát, Berkó János honvéd 30 koronát, Mókuczer János honvéd 28 koronát.

Strengár az illetők neveit feljegyezte, de a reábizott 1218 koronából egy fillért se adott át, hanem midőn 1915. április havában Gyulára, a pótzászlóaljhoz bevonult, azt a jelentést tette, hogy a reábizott összegből csak az ezüstpénzben átvett 88 korona van nála, ezt be is szolgáltatta. A többi pénzre vonatkozólag azt adta elő, hogy a neusandeci kórházból eljövot ismeretlen tettesek ellopták tőle.

A hadbíróóság a következőkből állott: Elnök: Gödl Pál alezredes. Tárgyalástvezető: Bay Bertalan hadbíró százados. Tagok: Silber Dezső, Hajdu Dezső dr. és Fehérváry József főhadnagyok. Ügyész: Haberl Pál dr. főhadnagy. Védő: Bauer Imre dr. főhadnagy.

A tárgyaláson a vádlott semmivel se tudta beigazolni azon állítását, hogy az átadott pénzeket elvesztette, vagy ellopták tőle s így a bíróság a sikkasztás büntetést fenntartotta. Ezért Strengárt más félévi börtönrre ítélte, mely miatt a vádlott semmiségi panaszt jelentett be.

Lászlóné

Guttman Henrik báróról.

any tudósítójától. —

... dícsereket, hogy ők a képviselőház sematizmusát betéve tudják. Az Aradi Közlöny is megírta, az új kormány premierjéről adott utasításában, hogy a nagy nap alkalmából a képviselőház folyosón olyan alakok sürgtek-forgtak, akiket azelőtt sohasem láttak. Nem tudták kik ők és merre van — választókerületük. A képviselőház ezen a napon igazán olyan színezetű volt, mint mikor egy családban az újszülöttet várják és a nevezetes esemény előtt ismerős ismeretlen kíváncsian lesi a nagy momentumot, amely egy kis polgár megérkezését jelenti. Mikor az embernek ilyen rendkívül nagy örömei vannak, akkor nem törődik a renddel s a belső izgalom szinte felszabadítja a kereteket és ahol máskor a pedantéria áll órként a kapuk előtt, ott most szabad a bejárat. Mert ez így illik, különösen akkor, ha egy olyan kormány jön, amely a demokrácia születésnapját szeretné megünnepelni. A nagy tolongásban észre sem vette senki, hogy ki a hivatott és ki nem hivatott. Így történhetik meg, hogy talán maga a képviselőház háznagya, a szelíd és nevéhez méltó temperamentumu Angyal József lépődött meg legjobban, amikor neki az egyik teremőr azt jelentette, hogy a parlament gyűléstermében egy hosszú, nyulánk, szimpatikus arcú fiatalember áll két pad sor közötti lépcsőn és nem akar olyan távozni.

— És maga mit mondott neki — kérdezte a háznagy?

— Megkérdeztem tőle, hogy idevaló-e, mert őszintén szólva én sohasem láttam ezt az urat, de hát mi lehet tudni...

— Menjen vissza — mondta a háznagy — és szólítsa fel, hogy távozzék a tereméből és hozzák elém.

A teremőr elszökött, bement a gyűlésterembe és udvariasan felszólította az „előkelő idegent” elkallauzolta őt — a büffébe.

— Tessék itt helyett foglalni, a háznagy ar most el van foglalva, de rövid idő múlva majd ráér és akkor foglalkozik uraságoddal.

Igy is történt. Csakhamar kitűnt, hogy a parlament tekervényes utjain járatlan ifjú nem más, mint az oláhfalui kerület újdonsült, paktumon kívül, illetve paktum ellenére megválasztott képviselője, aki most készül arra, hogy az új rendnek támasza, oszlopa legyen. Oláhfalú, Udvarhelymegyének egyik eldugott kis községe, illetve kerülete, Dániel Gábor báró volt mandátumának székhelye választotta ki az ifjút és adta kezébe a képviselői megbízatást, hogy a magyar parlamentben képviselje. A kis község ugylátszik azt ambicionálja, hogy őt legalább is báró képviselje az országgyűlésen, mert az újdonsült honatya nem más, mint Guttman Henrik báró tartalékos huszárfőhadnagy, aki amugy huszárosan, valahonnan Boszniából hazautaztában minden tekintet nélkül az első felszólításra elhatározta, hogy képviselő lesz. Ment, látott és győzött. A rossznyelvek ugyan azt mondták, hogy itt valami suskus történt és hogy a paktum ellenére Ugron Gábor belügyminiszter küldte le két képviselőtársát a fiatal báró támogatására, de hát ez csak olyan politikai pletyka és hogy ez így van, ezt semmi sem bizonyítja jobban, minthogy az egyik kormánypárti könyvnyomatos így mondja el:

Miután a közigazgatási naptár és egy lexikon segítségével megállapítható volt, hogy

Oláhfalú, illetve Kápolnásfalú, Udvarhelymegyében fekszik és hogy egyáltalában van a világon, az első kalandján átesett honatyának kiléte iránt is érdemes érdeklődni. Már csak azért is, mert maguk a kormánypárti lapok nem voltak még tisztában azzal tegnap, hogy tulajdonképpen hogy is hívják őméltóságát, aki miatt az ellenzék a kormánypárttal készül összekulönbözni. Az egyik lap azt írta, hogy Guttman Béla báró, a másik, hogy Guttman Hermann báró és mi hitelesen megállapíthatjuk, hogy se nem az egyik, hanem az 6 becsületes neve Guttman Henrik báró.

Epen most tartózkodik Aradon Guttman Lászlóné báróné, Neuman Károly báró feleségének édes anyja, akit az Aradi Közlöny munkatársa felkeresett, hogy az új képviselő iránt nála érdeklődjék. A báróné lekötözött szívességgel állott az Aradi Közlöny rendelkezésére és a következőket volt szíves elmondani:

— Minket is meglepett a fiatal Henrik bárónak politikai karrierje, aki azonban igazán komolyan készült arra, hogy a hazáját a parlamentben szolgálja. Egészen fiatal, talán 26—27 éves ifjú, aki hossza évek során át komoly politikai studiumokat folytatott s miután Budapesten elvégezte a középiskoláit több évig külföldön tanult, többek között Angliában, a cambridgei egyetemnek is volt hallgatója. Berlinben is járt s miután befejezte tanulmányait, a horvát minisztériumban folytatta a praxist. Édesatyjának, Guttman Vilmos bárónak, Szlavoniában vannak nagy birtokai és innen van az, hogy Henrik báró a horvát ügyek iránt igen behatóan érdeklődött.

— Politikai pártállásáról annyit tudok, hogy otthon a családban leplezetlenül szokott nyilatkozni Tisza István gróf és kormányzó rendszere ellen és bizony sokszor voltak éles politikai viták köztünk, mert hát mi viszont Tisza Istvánnak vagyunk hívei. Hogy Henrik báró miként jutott most egyszerre politikai aktivitáshoz és mandátumhoz, azt ebben a pillanatban nem tudnám megmondani.

Mindenesetre a fiatal báró lesz a parlament Benjámija, mert ha az új rezsim a fiatakság jegyében született is meg — ahogy ők szeretik állítani — annyira mégsem „fiatal”, hogy a képviselői korhatárt leszállítsa, kivéve természetesen, ha az a képviselő — a bárónál kezdődik. Mert úgy szép a demokratikus kormány, ha abban a grófok mellett van egy-két nem gróf is és úgy szép a demokrácia parlamentje, ha az első új képviselő benne fiatal, de báró.

TANÜGY.

(—) Beírások. Az Arad városi Fiu Felső Kereskedelmi Iskolában az 1917—18. tanévre a beírások június hó 30-án és július 1., 2., 3. és 4-én lesznek az intézet igazgatói irodájában délelőtt 9—11 óráig. Szeptemberben csak azok a tanulók vétetnek fel, kiknek hely jut. Javítóvizsgálatra utasított volt növendékek helye fenn lesz tartva. Más intézetbeli javító vizsgálatra utalt tanulók helyeket előjegyezhetik. Az igazgatóság.

(—) Az aradi m. kir. áll. felső leányiskola értesítője. Most készült el a felső leányiskola az évi értesítője, mely bőséges tartalmában közli az elmúlt év történetét, megemlékezik arról, hogy erre az iskolaévre is ranyomta bélyegét az idők keze és nem engedte meg, hogy a tanítás a rendes mederben folyjon. Az intézetnek ez évben 206 növendéke volt. Az

értesítőt Guta József intézeti igazgató közli.

Az aradi m. kir. állami felső leányiskolában az 1917—18. isk. évre szóló beiratások 2 évi június hó 25., 26. és 27-én délelőtt 9—12-ig (Széchenyi-utca 3. szám), a felső leányiskola volt helyiségében eszközölköthetnek.

Beiratási díj 15 korona; ezt mindenki tartozik megfizetni a beiratáskor. Azonkívül tartozik még a beiratás alkalmával minden növendék a tandíj első részletét is letizetni.

A tandíj évi összege 120 korona. Ezt lehet négy részletben is fizetni.

Az új növendékek beírásakor a következő okiratot tartoznak bemutatni: 1. keresztelei levelet, vagy születési bizonyítványt; 2. iskolai bizonyítványt; 3. a sikeres oltásról (a 12 évesnél idősebbek az újraoltásról is) tanuskodó hiteles orvosi bizonyítványt.

A beiratásnál az új növendékek szülei, vagy meghatalmazottjaik kíséretében tartoznak megjelenni. — Az igazgatóság.

(—) Beírások a női kereskedelmi szakfolyamába. Az Aradi Kereskedők Kore által fenntartott női szakfolyamában a beírások az 1917—18. tanévre június hó 30-án és július hó 1., 2., 3. és 4-én lesznek az Arad városi Fiu Felső Kereskedelmi Iskola igazgatói irodájában délután 4—5-ig. Szeptemberben csak akkor vétetnek fel tanulók, ha hely marad. Somogyi Gyula dr., igazgató.

(—) Beírások. Az Aradvárosi Női Felső Kereskedelmi Iskolában az 1917—18. tanévi beírások június hó 30-án, és július hó 1., 2., 3. és 4-én lesznek az Aradvárosi Fiu Felső Kereskedelmi Iskolában (földszint, balra, első ajtó) délelőtt 9—11 óráig. Szeptemberben csak azok a tanulók vétetnek fel, kiknek hely jut. Az igazgatóság.

Megalakult az aradi altruista bank.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny a múlt héten megírta, hogy előkelő aradmegyei és szomszédos vármegyei hágybirtokosok Aradon földértékesítő bankot akarnak alapítani és hogy a tárgyalások már annyira előre haladtak, hogy az alapítók legközelebb már a részvényaláírási felhívást is kibocsájtják.

Mia délelőtt az Aradmegyei Gazdasági Egyesület székházában megtörtént a megalakulás. Arad-, Csanád, Békés- és Torontálvármegyékből 21 nagybirtokos jelent meg Károlyi Gyula gróf a pénzügyet jövendő elnökének egybehívására.

Ott voltak az értekezleten elnöklő Károlyi grófon kívül Zelenski Róbert gróf, Kintzig János, Vasárhelyi József, Navay Tamás, Ronay Jenő, Belitzay Géza, Blaskovits Aladár, Breña Viktor gróf, Bohus Lajos báró, Urbán Péter báró, Solymossy Lajos báró, Heinrich Sándor, Baross Lajos dr., Vasárhelyi János, Purgly László, Purgly Emil, Vasárhelyi Dezső, Vasárhelyi László, Biro Albert és Vertán István.

Az értekezlet elhatározta, hogy földértékesítő részvénytársaságot alakítanak azzal a céllal, hogy a magyar gazdaközönségnek lehetővé tegyék a birtokszerzést. — A részvénytársaság megalakításánál erősen kifejezésre jut az a tendencia, hogy altruista céllal különösen a kis- és középbirtokos osztály gazdasági meg erősödésének fontos és a nemzeti állam szempontjából halasztást nem tűrő feladatát akarja szolgálni.

A bank alaptőkéjének megszerzése céljából 5000 darab 300 korona névértékű részvényt bocsájtanak ki, úgy hogy 4 millió korona teljesen befizetett részvénytőke áll majd rendelkezésre. A részvényaláírási felhívás a jövő hét közepe táján jelenik meg.

LEGÚJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

A miniszterelnök nyilatkozata a Ház-feloszlatásról.

Esterházy Móric gróf miniszterelnök beszélgetést folytatott a Vossische Zeitungnak Budapesten tartózkodó munkatársával Stein Lajos tanárral, akinek a következőket mondotta:

— A kormány külpolitikai álláspontját programbeszédében kifejtette és ehhez semmi hozzátenni valója nincsen. A közéletmezés kérdésében ellenségeink még mindig abban a hiú ábrándban ringatják magukat, hogy a központi hatalmakat ki lehet cheztetni és a békekötést gyomorkérdésnek tekintik. Mi a jövő esztendőre vonatkozólag hasonló intézkedést tettünk, mint a németek, elrendeltük a rekvirálást az aratásnál, hogy ezáltal a háborús izzorának elejét vegyük és lehetővé tegyük az ország lakóinak ellátását.

A választójogra vonatkozólag a következőket mondotta a miniszterelnök:

— Mindent ami hatalmamban áll, elfogok követni, hogy a választójogi reformot a jelenlegi képviselőházban keresztül vitessék és ne tegyem ki új választás nehézségeinek háboru miatt az országot. Bár el vagyok rá tökélyelve, hogy feloszlassam a Házat, ha a reform nem megy keresztül. Elég sokáig voltam a haretéren ahhoz, hogy megtanuljam a gyors elhatározást és cselekvő készséget. A háboru megtanított arra, hogy a nehézségeket nem kell

tul tragikusan venni. A legfontosabb, hogy a lelki nyugalom megtartása sikerüljön.

Pétevár. Cseretelli a munkás és katonatanács ülésén kijelentette, hogy ha a szövetségesek Oroszország ultimátumát visszautasítják, akkor sajnos, kénytelen lesz velük szakítani és bekövetkezik a különbsége kérdése, ami a forradalom eredményeit veszélyezteti.

London. A Reuter-ügynökség jelenti: Gonard Zaimis miniszterelnöknek egy listát adott át, melyben 60 politikai személyiség letartóztatását követeli.

Köpenhaga. A Rjics jelszói: Pétevár pénzügyi összeomlás előtt áll.

Bazel. Londonból jelentik: Az angol hajózársaságok előkészületeket tettek, hogy őszszel felvegyék a rendes hajó forgalmat.

Budapest. Esterházy Móric gróf miniszterelnök holnapi kihallgatása során előterjesztést fog tenni a királynak, hogy a báni méltóságra Mihályovics Antal volt verőcsemegyei főispánt nevezze ki. A horvát bán kinevezése a hivatalos lap keddi számában fog megjelenni. Megállapodás történt arra nézve is, hogy a horvát miniszter Pejacsevics Márk gróf lesz.

— **A hadikölcsön fenyves sikere.** Bécsből jelentik: A hatodik osztrák hadikölcsönre eddig 4.903.000.892 koronát jegyezték.

— **Nyugdíjas vasutasok segélye.** Budapestről telefonálta tudósítónk: Az országos Hadsegélyző Bizottság a nyugdíjas államvasúti alkalmazottakat, valamint azok özvegyeit hadisegélyben részesíti. Azok a nyugdíjas tisztviselők és özvegyeik, akik lakás járulékot nem élveznek, 200—350 korona segélyben és az egyéb alkalmazottak 100—110 korona segélyben részesülnek. A segélyt hivatalból fogják küldeni és azt nem kell kérelmezni.

— **Jótekonycélú színelőadás.** A háboruban elesett vasutasok árvái javára Marosborsa Máv. állomás személyzete 1917. június 17-én Kiss János állomási főnök és Cseleji József erdőmérnök urak védnöksége alatt a Seidner féle volt vörös kereszties kórházban műkedvelői színelőadást rendezett. Színre került Csepreghy Ferenc „Sárga esikő” című népszínműve. Az előadás úgy erkölcsileg, mint anyagilag ténylesen sikerült. Befolyt összesen: 1105 korona, ebből a tiszta jövedelem 851 korona 27 fillér, mely összeg az aradi üzletvezetőségnek beküldetett. Felülfizettek: Seidner Sándor 100 korona, Kiss János 50 korona, Róth Herman 21 korona, Cseleji József 20 korona, Földes Antal 20 korona, Farkas Aron 20 korona, Seidner Dezső 20 korona, Stipanovics József 20 korona, Berger Sámuel dr. 14 korona, Ozinszky Alajos 10 korona, Böhm Géza 10 korona, Kepes József 14 korona, Totterer János 11 korona, Dreschmidt Domokos 10 korona, Seidner Márionné 10 korona, Jávorszky Zoltán 10 korona, Boros Manó 10 korona, Kolin Leó 11 korona, Podina Mihály 11 korona, Meisler János 10 korona, Róth Jakab 8 korona, Lajtnik József 10 korona, Fennichel Herman 10 korona, Krausz Jakab 10 korona, Mihályovics Oktáv 10 korona, Oncsa Vazul 6 korona, Zambó Miklós 6 korona, Kloczek József 6 korona, Veronika György 6 korona, Lunits Péter 6 korona, Bálint Gyula 6 korona, Ronyóné N. 7 korona, Erdős Ferenc 5 korona, Nyagota Nikodém 5 korona, özv. Seidner Bernáiné 5 korona, Hochfelder Emil 5 korona, Szerb Milán 5 korona, Pseherhoffer Mór 5 korona, Schwarc János 5 korona, Kirschner Mór 5 korona, Szeghalmi Imre 4 korona 50 fillér, Papp György 4 korona, Muszka János 4 korona,

Petrilla János 4 korona, Mezei Ferenc 4 korona, Buzeczky Emil 4 korona, Kiss István 4 korona, Avrameszky György 4 korona, Mácsi Demeter 4 korona, Dudás György 4 korona, Plesch Györgyné 4 korona, Goldstein Frigyes 4 korona, Szilágyi József 4 korona, Knauer Ede 3 korona, Virág Jakab 3 korona, Neuländer Ferenc 3 korona, Richter György 3 korona, Molnár Imre 3 korona, Magyar János 3 korona, Tóth Pál 3 korona, Dubek József 3 korona, Fein Oszkárné 2 korona, Kozsán N. 2 korona, Kleucza N. 2 korona, Metzner Andor 2 korona, Hadán János 2 korona, Wendrinszki Oszkár 2 korona, Popovics Ignác 2 korona, N. N. 2 korona 50 fillér, Arnold János 2 korona, Kaposvári György 2 korona, Bakka György 2 korona, özv. Czárán Gáborné 2 korona, Hatbázi György 2 korona, Grósz Lipót 1 korona, Popovics György 1 korona, N. N. 1 korona, N. N. 1 korona, Márk Péter 1 korona, özv. Grósz Morné 1 korona, Böles István 1 korona, özv. Kellerné 1 korona, Fodor Béla 50 fillér, Dúza András 50 fillér.

— **Adományok.** A Növelési Hivatalba újabbán a következő adományok érkeztek: Özv. Br. Andrányi Károlyné 180.80 K, Egy kongreganista 50 K, Dr. Baross Zsigmond 31 K, Br. Bohus Lajosné 30 K, A. J.-né Püspökladány 10 K, Schlott Jenőné 10 K, özv. Petrovszky Károlyné 10 K. és özv. Dr. Marschall Lajosné 6 K. Mindezen nemeslelkű adakozóknak ezután is hálás köszönetet mond a hivatal nevében: Baross Boris ügyv. alelnök.

— **Százhalombatta megállóhely megnyitása.** A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási részvénytársaság igazgatósága közli, hogy a Budapest—Eresi—Szigetújfalú között vegyes járatban közlekedő gőzös Százhalombatta megállóhelyet a személy- és élelmiszerforgalom lebonyolítására f. évi június hó 21-től kezdve érinti.

— **Ma vasárnap este utolsó előtti előadás a Központi Orfeumban.** Baumann Károly, Várady Terike, Miklóssy Tusi, Karabin, Samora stb. fellépte új szövegű számokban és új bohózat. Továbbá Rubin mester vendéggjátéka csodálatos telepatiai mutatványokkal. Hétfőn este bucsuelőadás.

— **Értesítés.** Fogászati műtermemet Weizer János-utca 13. szám alatt (a főpostával szemben) megnyitottam. Telefon 535. Özv. Morgenstern Gyuláné. 3481

— **Adomány.** Bánhidy Antal báró a katonai beszállásolásért kapott 239 koronát az aradi gyermekfelruházó egyesületnek adományozta. Az adományért ezután mond köszönetet az egyesület elnöksége.

— **Szenvedő nőknél a természetes „Ferenc József” keserűvíz növeli az étvágyat,** szabályozza az emésztést, könnyű, erőlködés nélkül való széket hoz létre, s ez által sok esetben rendkívül jótékony hatást gyakorol a beteg szervekre.

— **Tej, cukor, kávé kiosztás.** Közírre tesszem, hogy a tejet szállító egyes uradalmaktól vett értesítés szerint az általános szárazság és takarmány hiány folytán a jövőben fokozatosan kevesebb tej mennyiség fog rendelkezésünkre állani, miért is folyó évi július 1-től kezdve a közéletmezési hivatal a tej jegyeket csak 900 számgig fogja kibocsátani. Hogy pedig a tejeszarnok előtt nap-nap után megismétlődő tolongásnak véget vessünk, akként intézkedtem, hogy délelőtt 11 óráig csak 500 számgig, azontul pedig 900 számgig érvényes tej jegyek váltassanak be. Felkérem a közönséget, hogy ezen beosztáshoz annyival is inkább alkalmazkodjék, mert mindenkinek a tejjegye a menyinyiben a vonatok késése nem akadályoz, pontosan beváltatik. — Felhívom továbbá a hatósági élelmiszer árusítással foglalkozó kereskedőket, hogy a kávé utalvány kiváltása céljából hétfőn délelőtt a közéletmezési hivatalban jelentkezzenek, egy adag 2.5 dekában s annak kicsinybeni eladási ára 31 fillérben állapították meg. — Értesitem továbbá a VI. és VII. kerületekhez tartozó kereskedőket, hogy kedden, a VIII., IX., XI., XII. kerületekhez tartozó kereskedőket pedig, hogy csütörtökön délelőtt a befőzéshez való cukor utalvány kiváltása céljából a közéletmezési hivatalban jelentkezzenek. A befőzni való cukor árusítására vonatkozólag az aradi lapokban folyó év június 19-én megjelent hirdetményben foglaltak továbbá is érvényben maradnak. A közéletmezési hivatal vezetője.

— **Önkorcsomagoló és papirzaoskók Korpénél.** 190

EGYESULETI ÉLET.

(*) **Meghívó.** Az Aradi Izraelita Kiházasító Egylet tolyó hó 24-én délelőtt fel 11 órakor az Aradi Kereskedők helyiségében (Tabajdy Károly-u. 1.) 50 éves fennállása alkalmából diszkozgyűlést tart, melyre az egylet tagjait ezután is meghívja Kohn S. N. elnök.

A NYARI IDÉNY BEÁLTÁVAL tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy új lakcímküket, a hova a lap küldését kívánják, a pontos küldés szempontjából — a legutolsó tartózkodási hely megjelölése mellett — a kiadóhivattal közöljék. —

MOZGÓKEPSZINHÁZ.

* **A 9 ujn ember II.** a Nordisk filmgyár de-
tektív slágere legközelebb az Erzsébet moz-
színházban.

* **Atalakitják az Urántát.** Hétfőn bezárultak az Uránta színház kapui, s legközelebb napokban dolgoz kézművesek munkája fogja modernné varázsolni a színházat, hogy a közönség ne csak művészeti, hanem kényelmi szempontból is a legtökéletesebbet kaphassa ezután. A háboru okozta rendkívüli viszonyok következtében az igazgatóság mindeddig elhalasztotta az építkezést, és azzal kárpótolta a közönséget, hogy a legdrágább és a legművészebb értékű filmeket hozta gyors egymásutánban műsorra, s most határt nem ismerő áldozatkészséggel ezenfelül át is alakítja a szin-

házat, hogy a közönségnek mintegy meghálálja azt a rokonszenvét, melyet nem éppen modern helyiségei iránt tanusított. Súlyos anyagi áldozatokat hoz most az igazgatóság, de nem riad vissza ettől sem, ha arról van szó, hogy a közönség érdekében valami üdvös ujtás történjék. Előre is jelezhetjük, hogy az Uránia a megnyitás első percétől kezdve olyan műsorokat biztosított magának a jövő évadra, melyekhez hasonlót egy vidéki mozgószínház sem nyújthatott és nem is fog nyújtani. 5

* **Waldemár Psilanderrel** a Szfinx rabja vasárnap az *Erzsébet-mozgószínházban*. Csodás, rég nem látott egzotikus tájakra vezeti a nézőt ezen legújabb Nordisk-film. Az aszkarai piramisok előtt sötétben és némán áll, mintha őrizné őket a hatalmas szfinx. A rejtélyes kömemlék belsejében azonban egy angol kalandornő út tanyát bandájával együtt. A szfinxbe csak egy titkos ajtón lehet belépni és oda csak a banda tagjai juthatnak, ha Lady Trenton, a banda főnöke a szfinx szemén keresztül megadja a jelt. A banda kairói idegenekre veti ki a hálóját és ügyes fogásokkal rabolja ki őket. Egy főúri családra veti ki a banda hálóját s ebből a legizgalmasabb meseszövegek fejlődnek, mely szinte lenyűgözve tartja a közönséget. A mozitechnika legbámulatraméltóbb alkotásait, a keletnek pazar vidékét látjuk szemünk előtt. — *Legközelebb* pénteken. A *házért* Asta Niensennel a főszerepben.

* **„A szerelem szava”** Henny Portennel a főszerepben. Több heti szünet után ismét kapunk egy Henny Porten-dramát, amely ugy a meséjénél, mint a kiállításánál fogva a nyári szezon legszebb és leggrandiózusabb filmjei közé sorozható. Henny Porten egyéniségének megfelelő szerepet játszik „A szerelem szava”-ban. Szépséges bárónőnek látjuk magunk előtt, akit a hódolóinak serege vesz körül, de a virágos szavak hidegen hagyják őt. Később megismerkedik egy szegény festővel, aki elkábul a bárónő szépségétől s arra kéri, hogy legyen a felesége. A bárónő elutasítja a festőt, aztán később hajlandó a festő felesége lenni, de közben egy tűzvész alkalmával szerencsétlenül jár s az égési sebek eltorzítják az arcát. A festő minderről nem tud. A bárónő értesítésére

boldogan siet hozzá a festő, akit azonban utközben baleset ér: a villamosvasut elgázolta s a festő szemévilágát veszti. A bárónő hűségesen ápolja, de szomorúságát nem fedi fel előtte. Hónapok múltán a bárónő felesége lesz a festőnek, aki később műtét segítségével visszanyeri a szemévilágát. A bárónő azt érzi, hogy boldogsága szertefoszlik, de a festő szeretettel öleli magához. Az Apolló hétfőn mutatja be új műsor keretében a grandiózus Henny Porten-dramát. Vasárnap „A mult szálai” című dráma megy utoljára Betty Nansennel a főszerepben.

A szerkesztésért felel:

Stauber József.

NYILTTÉR.

(Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget)

Köszönetnyilvánítás.

Felejthetetlen emlékü drága jó feleségem, illetőleg édes anyánk elhunytá alkalmából mindazoknak a kedves barátainknak, jóakaróinknak és ismerőseinknek, kik bennünket a fájdalom e nehéz óráiban szívélyes részvét nyilvánításukkal felkerestek s mérhetetlen fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek, nemkülönben azoknak, akik a vég-tisztességen megjelentek s ravatalára koszorút helyeztek, ezúton mondunk őszinte köszönetet a bennünket ért fájdalom megosztásáért.

Arad, 1917. június hó 28.

Grósz Mór és családja.

Jómenetelű vas-, fűszer- és üvegkereskedés

Temeshidegkuton bevonulás miatt
bérbeadó,
esetleg az áru eladó.
Bővebbet: özv. Braun Miklósné,
Temeshidegkuton.

APOLLO SZINHAZ.

Június 24., vasárnap:

A Nordisk Films Co. szenzációs
ujdonsága.

BETTY NANSEN
sorozat!

Mult szálai.

Dráma 3 felvonásban.

Főszereplők:

Betty Nansen és Olaf Föns.

Az előadások vasár- és ünnepnap 2, 1/2, 4, 5, 1/2, 7 és 1/2, 9 órákor, hétköznap: 1/2, 5, 1/2, 7 és 1/2, 9-kor kezdődnek és nem folytatólagosak.

Jegyek előre válthatók d. e. től 11-12 óráig a pénztárnál.

Használt ólom
megvételre kerestetik.

Üzletáthelyezés.

Van szerencsém az igen tisztelt olóésmesterek, valamint a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy Lázár Vilmos-u. Póds-házból

cipészfelsőrész- és cipész-üzletem

1917. évi július hó 1-től

Forray-utca 2. szám
Schroyer-házba helyezem át

Elvállalok cipőfelsőrész, javítások és új cipők készítését. Maradtam kiváló tisztelettel 4091

Virág János

uri- és női cipész.

Saját termésű, kitünő, tisztán kezelt magyarádi 6- és pecsenye

borok

ugy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban kaphatók

Winter Adolf

ügyvédnél Aradon, 1768

Deák Ferenc-utca 40. szám.

Bécsi előkelő

leánynevelő intézet

Karola v. Kastaly, Exzellenz Jahn v. Solwegen. Összeköttetésben egy Liceummal, továbbképző tanfolyam, nyelv, zene, ének, bentlakó, félbentlakó és bejáró diákleányok részére. : Nyaralóhely Gödöllő mellett. : Hivatalos be- és kijelentkezés nem szükséges.

Jelentkezni az 1917-1918. iskolai évre naponta d. e. 11-1 óráig, d. n. 3-5 óráig:

Wien, VIII., Langegasse 65. Tel. 5299/8.

7219

„SANITAS” SANATORIUM

Fizikális-dietetikus gyógyintézet (dr. Lahmann módszere szerint). Versecz-Délmagyarország.

Főidény: **Májustól—október végéig.**

Igazgató orvos: **Dr. Mehes Lajos.**

A sanatorium a hegység alján fekszik, gyönyörű park közepén, a modern hygiénia legszigorubb követelményeinek megfelelően berendezve. Kitünő gyógyeredmények. Prospektus kívánatra.

2148

Az igazgatóság.

Felter Teréz kozmetikai intézete Forray-utca 4. szám.

Legmodernebb szépségápolás. Szep-lős, májfoltos, mitesseres, pattanásos arcot szeppé, ráncos, öregedő arcot simává teszek. Szemölcsöt, hajszálakat fájdalom nélkül végleg eltávolítok. Vörös orr s kezelése, arc-bőrhámlasztás. Arcmasszage jutányos bérletben. **Hajmosás, ondelálás, hajfestés Henna festékekkel, manicűr.** Szerek szétküldése vidékre is. 521

Felter Teréz, Arad, Forray-utca 4. szám, I. em.

Viszketegséget

rüht, sömört legbiztosabban elmu-lasztja a **Barna zsir.** Kis tégely K 1.00, nagy tégely K 3.—, családi adag K 9.—, utasításai rendelhető: **Dr. Flesch E.** „Korona” gyógytárából, Győr. 714

